

Kar je res pomembno

Ali družba še kaj daje mladim?

Šolanje v šestnajstih točkah

1. Vznemirjeni učitelj

„[...] Izgorelost, depresija, povišana poraba alkohola, visoko tveganje samomora. Prvi rezultati obširne raziskave mentalnega stanja so šokantni. [...] Mladi imajo občutek, da so pod „visoko napetostjo“. Kot da ne bi smeli izgubiti nobene sekunde. V življenju morajo v vsakem pogledu vseskozi dosegati rezultate. Ne samo v šoli, temveč tudi na družbenem področju in v vsakršni zunajšolski dejavnosti je »briljiranje« norma. [...] Raziskava kaže, da pod tem bremenom trpi veliko mladih (vsak peti ima občutek, da tega življenja morda sploh ne želi več). [...] Resnična težava je osredotočenost na uspešnost in materialno blaginjo. Naša omika je zrcaljenje družbe. V uradu za otroško varstvo je otrok bodisi »zaostal« bodisi »dober v rezultatih«. Mi smo svoje storitve. Mišljen je čas, ki smo ga »porabili« na »smisel« (tukaj: ekonomsko produktiven) način.

Študent, ki med letom orientacije razmišlja (eno leto med dvema semestroma, da ugotovi, kaj si želi ali v čem je dober. Na primer, da potuje, da odkrije nove stvari itd.), se zaskrbljeno vpraša:

»Kaj, če izgubim povezavo, ker stojim na mestu?« Vprašam ga: Kaj je v življenju dragoceno? Kaj je v resnici pomembno? Potem mi dolguje odgovor in izgubi pogum. Prav tako kot pri številnih drugih učencih. Mladi trpijo bolečino (nenehnega) boja za uspehe [...]

Ni napačno nekaj storiti z naporom, hoteti narediti nekaj posebnega. Bolečina boja za uspeh je lahko tozadevno tudi pozitivna. Toda to je lahko le v trenutku, v katerem je trud pomemben. Prav to, pomen, navezovanje na večje, pa manjka.

Če se res hočemo izogniti generaciji zombijev, je čas, da premislimo o tem, da se življenje ne vrti okoli individualnih dosežkov, ki zagotavljajo gospodarsko produktivnost. Kot učitelji in vzgojitelji moramo učencem najprej pomagati, da se znebijo napetosti. Še pomembneje je, da jim moramo pomagati odkriti, kaj je resnično dragoceno, kdo so in kako lahko skupaj oblikujejo svojo prihodnost [...] Pouk je z enostransko pozornostjo vezan na rezultate. Čas je, da se tega osvobodimo. Učence moramo naučiti, kaj je zares pomembno.

Pomagajte mladim odkriti, kaj je res pomembno.

(Časopisni članek)

Volkskrant, 11. 4. 2018

2. Narediti zavoljo rezultata

V zadnjem času se nemir na Nizozemskem povečuje zaradi ogromnega porasta stopnje samomorov med mladostniki.

Prav ta učiteljica poudarja, kaj v bistvu vsebuje prva faza psihološke pomoči, namreč »da se odvadimo, da se življenje vrti okoli posameznih dosežkov, ki zagotavljajo ekonomsko produktivnost.« Celo če ima učenec isti uvid, da je nesmiselno »narediti zavoljo rezultata«, pa družba še vedno občuteno vsiljuje šolanje in službovanje za doseg ciljev, tako da zahtevam po gospodarski rasti uvid v nesmiselnost ne more škodovati, kar se sicer kaznuje z izključitvijo ali dokončno etiketo »zguba«. Najnovejša psihološka kvalifikacija je ta, da je stres nekaj, kar je za »zgube«. Kar ne pomeni nič drugega kot to, da če ste v stresu, se ne znate dobro organizirati.

3. Ekstremni pritisk (nenehnega) boja za uspehe in depresija

Neko ljudstvo se bolj občutljivo odziva na pritisk nenehnega boja za uspehe kot drugo. V Čilu na primer je nuja ekonomske rasti vodila k želenim rezultatom, toda tudi k socialni bedi. Vodila je k temu, da imajo ljudje velike dolgove in morajo zelo trdo delati, zaradi česar komajda še vidijo svoje otroke. Ti odraščajo v pomanjkanju ljubezni. Če v šoli premalo dosežejo, si naprtijo velik duševni dolg. In to se potem ponovi v naslednji generaciji. Nikjer v Južni Ameriki ni toliko depresije in samomorov kot v Čilu. Zaradi uničevanja zdravja in življenj je prav tako razvpita Japonska, kjer gojijo kombinacijo ekstremnega pritiska nenehnega boja za uspehe z družbeno psihološko prisilo. Dozdeva se, da niso kos problemu „karošija“ – samega sebe z delom prignati v smrt. Dajanje končnih rezultatov v popolni solidarnosti s podjetjem in družino je v japonski „duši“, v japonskem „nacionalnem duhu“ veliko premočno zakoreninjeno. Tudi na Japonskem najdemo (pre)visoko stopnjo samomorov in depresije.

4. Varovati talent?

Povzroči pritisk (nenehnega) boja za uspehe psihološki poraz? Je neprekinjena gospodarska rast spodkopavajoča nenormalnost, ki vse in vsakogar neprestano uri in

prisiljuje? Današnja razmerja kažejo (Philipp Blom v knjigi *Was auf dem Spiel steht, Kaj je na kocki*), da je brezobzirno tržno gospodarstvo zastarel družbeni model, katerega dobiček zlo za ljudi, naravo in Zemljo. Proces k drugačnemu mišljenju in ravnanju. Seveda to ni ukaz, da preostanek življenja preživimo v brezdolju zgolj zato, ker življenje terja individualne dosežke, ki poskrbijo za gospodarske donose. Pred tem smo bili temeljito opozorjeni, namreč s priliko o talentih, pri čemer tisti, ki ne izrabi svojega duševnega potenciala, po krščanskem nazoru ne more računati niti z enim samim dobrim.

5. Rast duše

Prihodnost seveda pripada dušni rasti in ne gospodarski. Pomembne so vrednote duše, ker samo te lahko koristijo mladim pri njihovem obstoju v svetu, ne da bi bili še naprej odvisni od sveta finančne rasti in sveta zahtev po dobičku.

Pomembno je, da ne primerjamo rasti duše z gospodarsko. Vrednote duše morajo najprej prečkati ničelno točko. Rast duše je možna šele, ko je postalo bitje popolnoma mirno in tiho. Gospodarska rast se skuša izogniti ničelni rasti oz. mirujočemu stanju, ker se sicer delničarji pritožujejo in bo morda treba rešiti in reorganizirati podjetje. Mirujoče stanje vedno pomeni nazadovanje. Voda, ki stoji v mlaki, začne smrdeti.

6. Trpljenje strogega vzgojitelja

Hermes nas po drugi strani uči o duši, da se mora vzdržati različnih skušnjav (opustiti dvanajst strogih vzgojiteljev ali nečednosti). Prvo kar bi morala duša opustiti, je sposobnost rasti!

Nekoliko čudno je, da je v istih hermetičnih besedilih zapisano, da je imel človek po ločitvi spolov nalogo, da se (kot vrsta) množi. (Rastite in množite se!)

Navidezno nasprotje, ki se bo v našem času razrešilo. Napredek ogroža prenaseljenost človeške vrste, ki bo dolgoročno vplivalo na ravnovesje.

7. Cvetoče vrtnice brez rasti?

Zastavlja se nam vprašanje, kako vrtnica vrtnic lahko v nas raste do razcvetajočega se razodetja duše¹. Je cvetenje brez rasti sploh mogoče? Kakšna ureditev »vrta« je pri tem pogoj?

---

¹

Vsak vrt obdaja naravni ritem življenja. Tedaj postaneta raznolikost in lepota naravna harmonija, prevladovanje ene same vrste pa je preprečeno. Psihološko gre pri tem za harmonijo v menjavi dejavnosti. To je pomemben predpogoj za cvetenje vrtnice vrtnic.

8. Življenje se prehitro odvija

Naš vrt je za dušo »okolje srca«, raznolikost občutij, ki vrejo v naši najgloblji notranjosti. V njem je potrebno obvladovanje bohotne rasti, kot pravi Hermes. Danes ni več prisoten naravni ritem izven vrta. Povzročamo veliko preveč trušča in kravala ter živimo dosti prehitro, nenaravno hitro, vsaj od pojava digitalne revolucije. Dozdeva se, kot bi bili glasbeniki v orkestru, ki sedaj igra še enkrat hitreje. Ali še lahko uživamo počasen življenjski ritem izpred časa računalnikov in mobilnih telefonov? Ni absurdno, da mladino tlačimo v prisilni jopič zastarelega sistema, ki povrh vsega terja nenaraven tempo, ki smo si ga sami zakuhali?

9. Hitrost ne zagotavlja svobode

Neizmerno pospešen tempo zunanjega sveta povezuje veliko neposrednih mrež. Že leta se ne počutimo osvobojeni. Namesto tega se pogosto počutimo preobremenjeni zaradi preveč dela in razrvane. Stres je bil prvotno poudarek ali naglas. Danes je stres previsok pritisk, ki nam krade čas in energijo. Naravoslovje nas je učilo, da sta vročina in hitrost eno in isto. Gibanje proizvaja toploto na molekularni ravni, nato pa še na ravni »trdnih" teles.

10. Vročina izgorelosti

Kolikor hitreje se nekaj giblje, toliko toplejše postaja. Izgorelost je posledica previsoke hitrosti in premajhne vztrajnosti, inercije. V obdobju fleksibilnega dela, neposrednih komunikacij in dereguliranega gospodarstva se zdi, da delovnemu ritmu in možnostim doseganja rezultatov niso več postavljene meje. Možnosti se dozdevajo neskončne. Vedno obstaja nekaj, kar bi lahko ali morali narediti, najbolje, da že včeraj.

Zahvaljujoč novi tehniki delo opravimo hitreje in učinkoviteje kot kdaj koli prej. Toda namesto, da bi od te naraščajoče učinkovitosti imeli koristi, da bi manj delali in tako ustvarili prostor in čas za poglobljanje, da bi se posvečali »notranjemu vrtu«, zapolnjujemo prihranjen čas z več in hitrejšimi zaposlitvami. Hitrost dosega vrto glave višine. Je eden od paradoksov informacijske revolucije. Kolikor več časa prihranimo, toliko manj ga imamo na razpolago.

11. Ni časa, ki bi ga privarčevali

Že pred pojavo interneta je Michael Ende v romanu „Momo“ opisal, kako vaščane pregovorijo, da prihranijo čas, da bi postali učinkovitejši. Posledično postanejo bogatejši, toda manj srečni kot prej. Čas, ki so ga vaščani očitno privarčevali, je seveda izgubljen. Nikoli se ne vrne.

Dozdeva se, da se nasprotja med dušnim svetom notranjega vrta ter bobni in trobentami pospešenega zunanjega sveta iztekajo v resničnost, s katero mladi komaj še shajajo. V pospešenem zunanjem svetu mora imeti človek uspeh, priložnosti za to pa dobi med tekmovanji in konkurenco v delovnem tednu z osemdesetimi urami ali več pod neprestano napetostjo. Malce večja možnost za uspeh leži v okrevajočem gospodarstvu.

12. Sila čudí za potrebo po rasti

Človek bi moral opustiti misel, da se prihrani čas ali denar za notranji vrt in dušno rast. Da bi delal v današnji strukturi sveta, človek nujno terja silo čudí, da bi zadostil potrebi po rasti dobička, udobja in nenehnega uživanja. Za notranji vrt dušne čudí perspektiva znotraj sfere delovanja te sile (nekoč se je imenovala astral) ne obstaja. Osnovne potrebe, katerih izpolnitev terja družba, blokirajo rast v spiritualnem smislu, duhovno razširjanje, upanje in razširitev zavesti. Moraš uživati, moraš zaslužiti, moraš rasti glede denarja in imetja. In že ob nakupu osvežilne pijače lahko slišimo: »Uživaj!«

13. Upanje

Ljubezen ne uspe. Predvsem zato, ker jo opazujemo v svetlobi napačnih osnovnih potreb. Ljubezen na tem mestu pomeni ljubiteljstvo (hobi), dajanje, da bi imeli, diletantizem (nepoklicno). A četudi se ljubezen iz različnih razlogov izjalovi, še vedno obstaja upanje.

Preden so mladi nagnjeni k samomoru zaradi stresa, izgorelosti ali depresije se zavejo blaznega družbenega pritiska. Prav tako se zavejo prečudovitega, toda realno doživetega notranjega vrta. Če zadnjega spoznanja odločno ne odpravimo kot brezupno romantiko, obstaja upanje. Tedaj je upanje več kot ljubezen.

Katere vrednote so konec koncev povezane z »notranjim vrtom«? Ali se teh vrednot lahko držimo, kaj šele »priučimo«?

14. Napačna osnovna potreba

V zunanjem svetu so vrednote dobrota, resnica in pravica obtičale. Pomešale so se med večno »po eni strani – po drugi strani«. Napačna osnovna potreba jih je prikrojila relativnosti sveta. Zaradi dvojne revolucije (digitalni cunami in ekstremno tržno mišljenje), ki se je dogajalo v zadnjih štiridesetih letih, ni prostora za dobroto, resnico in pravico.

Britanska predhodnica pravkar omenjene revolucije Margaret Thatcher je dejala: »*There is no such a thing as society*« (Kaj takšnega, kot je družba ne obstaja). Jan van Rijckenborgh je že pred tem pripomnil, da bi lahko prej govorili o skupnem ubijanju kot o skupnem življenju.

15. Se cvetlica lahko nauči cveteti?

Za notranjo rast pa to stoletje ni brez dušnih vrednot. Z negativnimi efekti delno zamazano globalizacijo je nastala tudi nova zavest enotnosti, povezanosti vseh človeških duš. Odprla so se kozmična vrata za zavest vodnarja.

Po drugi strani je današnja nuja zaslužka spodbudila tudi močno željo po novem razumevanju in doživljanju svobode, ne glede na udobje ter dobiček. Napor in trud vodita k užitku. S tem se zlomi korenina za ljubezen, neosebno ljubezen, ki se v tem stanju duha lahko sprosti kot mikrokozmični vir izžarevanja. Ljubezen nikoli ne mine in je neosebna.

Se da te vrednote (enotnost, svoboda in ljubezen) naučiti? Obstaja v teh predmetih urjenje? Se cvetlica lahko uči cveteti?

16. Napredovanje

Da, to so vrednote, ki se jih v radostnem spoznanju lahko odkrije in prepozna in ki lahko nemudoma povzročijo delovanje.

Brez predznanja lahko zazvenijo vrednote enotnosti, svobode in ljubezni ter kot sevalne vrednosti vibrirajo v novem življenju.

Na ta način je življenje samo lahko »šola«. Vsaj (takrat), ko ne iščemo dobička, ne zahtevamo oderuških obresti na življenje. Ko duša lahko opusti zagnanost k rasti zase, tedaj je dosežena ničelna točka miru, v kateri je mogoča dušna rast. Ni pomemben dobiček napredka, pač pa radostno nadaljevanje poti.

Pri tem nimajo naloge samo učitelji, temveč vsi, ki imajo opraviti z odraščajočo generacijo. Če mladi lahko odkrijejo, kaj je resnično vredno, bo to zrcalilo vse njihovo

okolje Obstajajo ljudje, ki so sami doživeli, kar je vredno. S takšnimi zgledi se vrednote podajajo stvarno in navdihujoče.

Če se bo vse vrtelo okoli »rezultatov, ki jih zagotavlja gospodarska produktivnost,« kako lahko tedaj pričakujemo, da se bodo mladi naučili, da gre v življenju za druge, višje vrednote?

Če obstajajo ljudje, ki so izkusili zdravilno učinkovanje blagodejne tišine in se lahko k temu kadarkoli vrnejo, vedo, da nekdo mlajši lahko sprejme nekaj od tega.

Če obstajajo ljudje, ki so v resnični osvoboditvi za seboj pustili »vedno več, vedno večje«, je možno, da mladi to tudi pretehtavajo.

Če obstajajo ljudje, ki se iz izkušnje podajo v iskanje resnicoljubnega stika z drugimi, je mogoče, da to notranje bogastvo spodbuja tudi druge.

Če obstajajo ljudje, ki v najgloblji notrini vedo, da je človek poklican k nečemu, kar je več kot »uspešno« življenje in da njegova naloga ter možnosti segata veliko dlje, da je tu »gnoza«, notranje védenje. Takrat je možno, da mlada oseba odkrije, kaj je resnično vredno.

Članek je povzet iz revije

Pentagram 2018/4

Ki ga izdaja Založba Rosa d.o.o.

Vabimo vas na poglobljanje v templju:

Skrivnost življenja

Torek, 17. marca 2020, ob 20.00 uri,

v našem centru, Celovška 280, (poleg stavbe Sparkasse), Ljubljana

in

Vabimo vas na večer notranje poglobitve z naslovom:

Skrivnost življenja

Sreda, 25. marca 2020, ob 20.00 uri

Srečna hiša, Sončna soba, Tumova 5, 5000 Nova Gorica.

Založba Rosa d.o.o.

Prevodi in prodaja knjig z gnostično vsebino

Celovška cesta 280 (pri banki Sparkasse)

1000 Ljubljana

Email: zalozba.rosalrc@gmail.com
www.zalozba-rosa.si

